THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 15 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער טעגעבלאט

אונזער טעלעפאן נומערן זענען
6830
6831
פריינטי

אונזער אפיס איז אין
542
דאנדעס וועסט

VOLUME XVII No 7460 | Friday, December 12th, 1930 | יום ו׳, כ״ב כסלו, פרשה וישב, תרצ״א. | טאראנטא, פרייטאג דער 12־טער דעצעמבער, 1930. | PRICE THREE CENTS

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

רומענישע כוליגאנעס פאג־ראמירען אידישע געשעפטען אין בוקארעסט

אנדערע האבען זיך איינגעבראכען אין דער שול אין קלוזש, האבען דארט צובראכען די טישען און בענקלאך, און ארויסגע׳גנב׳עט די ספרי־תורות.

בוקארעסט, דעצ. 11.

צום ערשטען יאר־טאג פון די אנטי־אידישע עקסצעסען פון לעצטען יאר, אין רומענען, זענען נעסטען אוועגט ווידער באנאמס געווארען די פאגראמען אויף אידען אין קלוזש און אין בוקארעסט.

3 אזייגער נעכטען פארטאג האט א באנדע פון 20 כוליגאנעס, זיך אריינגעבראכען אין דער קלוזשער שול און האט פארנגיכטעט דאס מעבעל, ווי אויך צוגע׳גנב׳עט די ספרי־תורות פון ארון־קודש. פאליציי וועלכע איז שפעטער אנגעקומען אויף דעם רוף פון שמש, האט ארעסטירט 6 פון די 20 כוליגאנעס.

בוקארעסט, דעצ. 11, (איטא).

אין בוקארעסט האבען מאסען סטודענטען דעמאנסטרירט אין די נאסען, און צושמעטערט אידישע געשעפטס־פענסטער. די סטודענטען זענען געפירט געווארען פון א פאר קוזיסטען. פארבייגעהנדיג יעדעס געשעפט וואס האט געהאנגען אן אמעריקאנישער פאן, האט נאכאמען, האבען די כוליגאנעס געשליידערט שטיינער אין די פענסטער. די רייסבסטע אידישע געשעפטען פון די נאסען דרעשטי און גרינווצא האבען געליטען א גרויסען שאדען פון צושמעטערטע פענסטער. אידישע חייזער זענען אויך פאנראמירט געווארען.

די צעזיישטע חברה האט ניט אויסגענעבען דעם פאנראם ביז די פאליציי

מערב קאנאדע וועט צאלען מיט ווייץ פאר „טשאינג נאם״

די ווילאם ריגלי, טשאינג גאם פאמפאניע, האט באשלאסען אז זי וועט אנהויבען פארקויפען איהרע טשאינג גאם פאר ווייץ, אנשטאט פאר געלט. דאס הייסט, דאס הייסט, אנשטאט צו באקומען מזומן פאר איהרע ארטיקלען וועט זי נעמען אין אויסטויש מערב־קאנאדער ווייץ, אויפ׳ן פרייז פון 65 סענט א בושעל. אלע געלדער וואס עס קומט דער פאמפאניע אין מאנטרעאל, סאסקאטשעוון און אלבערטא, וועט פון דעצ. 12, ביז מאי 1־טען 1931, אויסגע־טויש ווערען אין ווייץ, אנשטאט צו באקומען „ספאט קעש״.

דעם דאזיגען שריט האט די קאמפאניע געמאכט צוליעב דרייי אורזאכען: ערשטענס, וועט דורך דעם ניט אוועקגע־נומען ווערען די מזומן פון מערב־קאנאדע; צווייטענס, וועט די קאמפאניע דורך דעם פארמינדערען די איצטיגע שווערע ווייץ־לאגע אין די וועסט, און דריטענס, ווייל די פיחמע גלויבט, אז זי וועט דורך דעם מאכען א דאפעלטען פראפיט.

חנה און איזידאר האלענדער טרעטען היינט אויף אין סטענדערד טעאטער

טאראנטא׳ס באליעבטע געסט, חנה און איזידאר האלענדער, צוזאמען מיט אן ערשט קלאסיגער קאמפאניע פון אויס־געצייכענטע ארטיסטען, טרעטען אויף היינט אוועגט צום ערשטען מאל פון היינ־טיגען סעזאן, אין סטענדערד טעאטער, אין א גאנץ נייער פיעסע „די גרויסע שוועסטער״. אזעלכע אקטיאָרען ווי לו־איס ווייסבערג, גוסטאוו גאלדשטיין, ארעלא שווארץ, העלען בלעי, לאה מעל־צער, יוסף גרינבערג, מאקס קלעטער, גאלדע וואגשאל, ארטור ווינטערס, מרדכי שווארץ און בן־ציון וואגשאל, טרעטען היינט אוועגט אויף צוזאמען מיט די האר־לענדערס.

זיי זוועלען דא פארבלייבען בלויז א קורצע צייט; אין איינקלאנג מיט דעם באשלוס פון דער אקטיאָרען יוניאן צו בייטען יעדע 5 אדער 6 וואכען די טרר־

חנה און איזידאר האלענדער

אוועגט, און עס איז זיכער אז די גרויסע צאחל פארעהרער פון די האלענדערס אין טאראנטא וועלען קומען אפגעבען זיי א געהעריגען קבלת פנים.

אינשטיין זאגט ציוניזם האט צוריקגע־בראכט אידען זייער זעלבסטרעספעקט

זאגט אבער אז ציוניזם קאן ניט לייזען דעם אלגעמיינעם אי־דישען פראבלעם. רעדט ווע־גען דער קראפט וואס האלט דאס אידישע פאלק פאר איינינגט. איז ניט צופרידען מיט׳ן קאמף וואס ווערט געפיהרט צווישען אידען איבער דער שפראכען־פראגע.

לייגט האפנונגען אויף אמעריקאנער אידענטום

ניו יארק, דעצ. 11, (איטא).

נאך א שטורמדיגער אויפנאהמע וואס פראפעסאר אלבערט איינשטיין האט באקומען היינט ביי זיין אנקומען קיין ניו יארק פון צייטונגסלייט, פאטאגראפערס און די שטרעכנג שריט פון דער פאליציי, זענען זיי פון׳ם מיניסטער גוט אויסגע־זידעלט געווארען.

דער וויכטיגסטער פארדינסט פון דעם ציוניזם איז, וואס עס האט צוריקגע־בראכט דעם אידען זיין זעלבסטרעס־פעקט.

ער האט אנגעהויבען דעם אינטערוויו מיט דעציינרען די קרעפטען וועלכע האל־טען דעם מאדערנעם אידען פאראייניגט מיט זיין פאלק. „יעדער מענשליכער קיבוץ״, האט איינשטיין געזאגט, „האט זיין שורש אין דער געמיינזאמער טרא־דיציע אדער אין דאס אנגענעמען פון אן איינהייטליכען לעבענס־וועג. בלוט־פאר־וואנדשאפט קאן זיין א שטארקער פאק־טאר אין אייהאלטען דיזע איינינקייט, און עס איז צווישען אונזער אידישע פאלק, אבער א נאציאנאלע מענשליכע גרופע קאן עקזיסטירען אהן דאס בלוט־פארבינדונג. צום ביישפיעל, דאס אמע־ריקאנער פאלק ווערט פארדעעטנט אלס א נאציאנאלע איינהייט, כאטש זיי האב־בן ניט קיין בלוט־פארוואנדשאפט. צווישען אונזער אידישען פאלק איז דיזע אחדות ווירקזאם ניט בלויז דורך אונזער רעליגיעזע טראדיציע, נאר דורך געוויסע אנדערע פאקטארען וואס מיר פיהלען אלע נאר עס איז שווער צו דערקלערען״. האט ער געזאגט.

צוגעבענדיג אז דער ציוניזם האט צוריקגעבראכט דעם אידען זיין זעלבסט־רעספעקט, האט אבער איינשטיין מודה געווען, אז דער ציוניזם קאן ניט לייזען דעם אלגעמיינעם אידישען פראבלעם. ער האט דערקלערט, אז ער לייגט א סך האפנונגען אויפ׳ן אמעריקאנער אידע־טום, און ער האט באדויערט וואס עס קומט פאר א קאפה ארום דער שפראכען־פראגע ביי אידען. „נאך אלעמען איז דאך די שפראך ניט דאס וויכטיגסטע פראבלעם פון א פאלק״, האט ער פאר־ענדיגט.

איינשטיין האט זיך, אויף א דעליקא־טען אופן, אויסגעדריקט זעהר שארף וועגן היטלער׳ן, אז האט דער דערקלערט אז היטלער האלט זיך אויפ׳ן לייזונגען מאגען פון׳ם דייטשען פאלק.

פ. סנאודען איז געגען דער הלואה פון 12 און א האלב מיליאן דאל. פאר א״י

געגנערשאפט וועט אפשר פיהרען צו דעם אז דער גאנצער ברייטשער קאבינעט זאל צוריקזייזען דעם פלאן זיינען אן הלואה פאר פאלעסטינע.

לאנדאן, דעצ. 11, (איטא).

די נעגנערשאפט פון פילים סנאודען, דער טשענסלאר אף די עקסטשעקער, צו דער געפלאנטער הלואה פון 12 און א האלב מיליאן דאלאר וואס די בריטישע רעגירונג האט געזאלט גארענטירען פאר פאלעסטינע, צו פינאנסירען א ברייטע באוועגונג צו באוועגען אראבער און טייל־ווייז אויך אידען אויף לאנד, וועט אפשר פיהרען צו דעם, אז דער פלאן זאל צור־ריקגעזייזען ווערען פון דעם גאנצען ברייטשען קאבינעט, אזוי שרייבט די לאנדאן דזשואיש קראניקל אין איהר היינטיגער אויסגאבע.

מעקדאנאלד איז שטארק אפ־געשוואכט

לאנדאן, דעצ. 11.

קלאנגען טראגען זיך איצט ארום אז פרעמיער רעמזי מעקדאנאלד וועט רעזיג־נירונג צוליעב זיין שוואכען געזונט פון וואס ער ליידט שוין איבער א יאר, צו־ליעב צופיעל אנשטרענגונג.

זיין טאכטער אישבעל פיהלט זיך אויך זעהר שוואך.

סטאלינ׳ס שפיאנען האבען אנדעקט טראצקי׳ס „פלאט״

לאנדאן, דעצ. 11.

די „העילי מעיל״ האט אין איהר היינטיגער אויסגאבע אן אויספיהרליכען באריכט וועגען די פלענער וואס לעאן טראצקי און זיינע אנהענגער האבען גע־מאכט צו אומוואהרפען סטאלינ׳ס דיקטא־טור, וועגען וואס עס האט זיך אין די לעצטע וואכען אזוי געטומלט.

לויט דעם דאזיגען באריכט איז די אנטי־סטאליניסטישע באוועגונג געפיהרט געווארען ניט בלויז פון טראצקי׳ן נאר אויך פון זינאוויעוי׳ן, ראקאווסקי׳ן און ריקאוי׳ן. עס האט שוין געהאלטען, אז אט ביים דורכפיהרען די פלענער, ווען טעם האט עס אנטדעקט אין דער לעצ־טער מינוט, און האט ארעסטירט די סטאלינ׳ס באריהמטע שפיאנאזשס־סים־מעהרסטע וואס זענען געווען פארמישט אין דער פארשווערונג, אויסער די פיה־רער.

וואלען אין פראנקרייך איינצינער אויסוועג פון „דערלאס״

פאריז, דעצ. 11.

דער פראנצויזישער קאבינעט קריזיס האט היינט שוין דערגרייכט דעם 17־טען טאג, און עס ווייזט זיך קיין שום אויס־וועג ניט צו לייזען דעם שווערען פראב־לעם צו פארמירען א קאבינעט, צוליעב די שווערינקייטען וואס די ראדיקאלען און ראדיקאל־סאציאליסטען לייגען אין וועג.

די אלגעמיינע מיינונג איז, אז פרע־זידענט רומערג וועט זיין געצוואונגען צו פארלאנגען אלגעמיינע וואהלען.

ווען ליגט 5 טעג א פארהונגערטער לעבען מוטער, ווייסט ניט אז זי איז טויט

קוייבעק, דעצ. 11.

א טראגעדיע וועלכע שודערט אויף דאס בלוט אין די אדערען איז דאס היינט אויסגעדעקט געווארען, אין א פארלאזע־נעם היזעל, וואו עס האט געוואוינט פון 57 יעריגע פרוי מרס. פעטיט, און איהר 17 יעריגער זוהן דזשעראלד. איהר מאן׳ געפינט זיך פאר די לעצטע דריי יאר אין אן אנשטאלט פאר אונהייל־בארע קראנקע, און זי אליין האט זיך דאריבער געדארפט דערנעהרען צוזאמען מיט איהר זוהן.

די גאנצע צייט איז זי, ווי עס איז, דורכגעקומען וואשענדיג גרעט און פון טאג׳ן אהנליכע ארבייטען, אבער לעצטענס איז זי געווארען שוואך און האט מעהר ניט געקענט טאג אין טאג שווערע ארבייט. דזשעראלד האט אויך קיין שווערע ארבייט ניט געהאט, האט מען פארקויפט דאס לעצטע ביסעל מעבעל און מען איז געשלאפען אויפ׳ן נאקעטען פלאר.

לעצטען פרייטאג, ווען דזשעראלד איז געקומען אהיים האט ער געפונען זיין מוטער ליגענדיג הארט לעבען דעם קאל־טען אויוועג. ער האט לכתחילה געמיינט אז זי שלאפט, האט ער אראפגענומען זיין אלטען מאנטעל און האט איהר צוגעדעקט דערמיט, און אליין איז ער אוועק אין זיין ליידיגען צימער אויפ׳ן צווייטען שטאק צו לייגען זיך שלאפען. מעהר ווייסט ער און נעדענקט גארנים.

וועז א שבת, מר. ל. ה. לאמאנטאן, איז געכטען צוגעקומען צום הויז, כדי

קירך אין א צוזאמענ־שטוים מיט רעגירונג אין קוויבעק

קוויבעק, דעצ. 11.

דער באשלוס וואס איז אנגענומען געווארען מיט עטליכע מאנאטען צוריק פון דעם פראווינציעלען אטורני־דזשענע־ראל׳ס דעפארטמענט, צו אנגעהמען דראסטישע שריט צו פארבאטען דאס אנ־פיהרען אלערליי לאטעריען אין דער פראווינץ, איז היינט געטשאלענדזשט גע־וואָרען פון דער פאטוילישער קירך, ווען גלחים האבען זיך ארויסגעלאזען איבער די גאסען צו פארקויפען טיקעטס אדער דאפעלס צום גונסטען פון א קירך.

עס ווערען אנגעבאטען פרייזען אין ווערט פון פופציג טויזענט דאלאר. מען וואַרט איצט אונגעדולדיג צו זעהן וואס פאר א שריט די רעגירונג וועט אנגעה־מען.

2 באנדיטען דער־מארדען פאליסמאן

א קאלטבלוטיגער מארד איז געכ־טען אוועגט באגאנגען געווארען אויף פאליסמאן ראבערט מעקווילען, אין יארק טאונשיפ, ווען ער האט זיך נאכגעיאגט נאך צוויי באנדיטען וועלכע זענען אנטלאפען אין א פרעמדער קאר.

זיי האבען אין איהם ארייננגעשאסען זעקס קוילען, און ער איז געבליבען ליגען טויט אויפ׳ן פלאץ.

פאר פארקויפן פוטער פריואט זענען 2 פאר׳משפט צום טויט אין רוסלאנד

קאוו, ביידע פריואטע קרעמער. די קלאגע נעגען זיי לויטעט, אז זיי האבען געהאט אפגעמאכט מיט אנגעשטעלטע פון קא־אפעראטיוו צו גנב׳ענען פוטער, וואס זיי האבען גאכדעם פארקויפט פריואט פאר א הויבען פריין.

צעהן אנדערע וואס זענען געווען פארמישט אין דעם „האנדעל״ זענען באר־פרייט געווארען. דער פארוואלטער און זיין געהילף פון דער קרימערי, זענען פארמשפט געווארען אויף פינף און צוויי יאר יעדער, אן דער סעקרעטאר פון דער פאבריק איז אויסגעשלאסען געווארען פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

2 באנדיטען דער־מארדען פאליסמאן

א קאלטבלוטיגער מארד איז געכ־טען אוועגט באגאנגען געווארען אויף פאליסמאן ראבערט מעקווילען, אין יארק טאונשיפ, ווען ער האט זיך נאכגעיאגט נאך צוויי באנדיטען וועלכע זענען אנטלאפען אין א פרעמדער קאר.

זיי האבען אין איהם ארייננגעשאסען זעקס קוילען, און ער איז געבליבען ליגען טויט אויפ׳ן פלאץ.

שטילע אזעט־קאנפערענץ פארר־ופען וועגען אידישער לאגע אין רוסלאנד

פאשיסט ערנסט פראהן, וועלכער האט אנגערופען דייטשלאנד אלס א אידישע רעפובליק, איז ער פאר׳משפט געווארען אויף דריי מאנאטען.

שולדיג פאר דורכפי־רען ניט לענארע אפעראציע

א דזשורי האט נעכטען געפונען שול־דיג מרס. אנטאניא סינארזיאווא, אדער ווי זי רופט זיך אויך העספנער, אויף א קלאגע פון טויט־שלאג, אין פארבינדונג מיט א ניט־לעגאלער אפעראציע וואס זי האט געמאכט איבער א יונג ווייבעל, מרס. מערי בערעזא, אינ׳ם מאונט־סיני האס־פיטאל, פון וואס דאס ווייבעל איז גע־שטארבען.

זי איז פאר׳משפט געווארען אויף 4 יאר פענטענשערי.

עלטערע פרוי קעמפט מיט 2 באנדיטען אויף בעלוויל עוו.

מרס. בערטא גראהן, פון 43 בעלוויל עווענין, האט נעכטען ארויסגעוויזען א סך העלדישקייט ווען עס איז איהר גע־לונגען צו ארויסרייסען $50 פון איהר שווער אפגעשפארטען געלט, וואס צוויי באנדיטען האבען געוואלט ביי איהר צו־נעהמען.

די באנדיטען זענען אריינגעקומען אין הויז אין האבען איהר גלייך אנגע־הויבען שלאגען איבער׳ן קאפ. דערווייל איז איינער פון זיי ארומגעלאפען איבער׳ן הויז צו זוכען געלט. אין א טראנק אין שלאף־צימער האט ער געפונען $85 און האט עס געוואלט צונעהמען, אבער מרס. גראהן האט ביטער געקעמפט מיט די באנ־דיטען, און האט ארויסגעריסען $50 איהר מאן, שלמה גראהן, איז אהן א פוס.

סימפסאן איז ניט נענען אלגעמיינע איינוואנ־דערונג

אין א געשפרעך מיט קאנטראלער דזשיימס סימפסאן האט ער אונז דער־קלערט, אז זיין פארגעשלאגענע רעזא־לוציע צו אפשטעלען די אימיגראציע קיין קאנאדע צוליעב די שווערע צייטען, האט בכלל ניט צו טאן מיט אלגעמיינער איינ־וואנדערונג, נאר בלויז בנוגע די ספע־ציעלע ענגלישע אגענטורען, מיט וועמען, סימפסאן האט פארגעשלאגען, אז די רע־גירונג זאל ניט באייגען מעהר קיינע קאנ־טראקטען.

מיט אידישער און אלגעמיינער אי־מיגראציע האט זיין רעזאלוציע גארניט צו טאן.

חזן וולאדאווסקי דאוועגט שחרית און מוסף

חזן ב. וולאדאווסקי מיט זיין באר־דאוועגנס היינטיגען שבת שחרית און מוסף אין מיקאל שול.

רן היסוד און חנוכה נומער:

עס ווערט יעצט צען יאר זייט עס איז געגרינדעט געווא־רען דער קרן היסוד, און לכבוד דעם 10 יעריגען יובילי וועט „דער אידישער זשורנאל״ דערשיינען

זונטאג דעם 14־טען דעצעמבער

אלס א קרן היסוד און חנוכה נומער.

Tuesday, December 9th,
STANDARD THEAT
טריניטי 4310
האללענדער טרופע
און באגריסט די נייע קאמפאניע
לקאמען אונזערע געסט!
טאג אוועגט, שבת
טינע און אוועגט
דעם 12, 13 דעצ.
ישע אקטיאָרען יוניאן פרעזענ־
די צוויי באליבטע קונסטלער
ה און איזידאר
האלענדער
מיט און ערשטער קלאס
לער קאמפ. פון די פאלגענדע
ען:
ווייסבערג, גוסטאוו גאלדשטיין,
שווארץ, העלען בלעי, לאה
לדע וואגשאל, ארטור ווינטערס,
יוסף גרינבערג, מאקס קלע־
שווארץ, בן־ציון וואגשאל.
ייער מעלאָדראמע פאזיטיוו צום
שטען מאל אין טאראנטא.
„די גרויסע
שוועסטער״
אויהר פון רחומאטיזם, כיר־
ע, לאמבעגא, שטייפע גליע־
שווילאקע, אדער א שלעכטען
ד, דאן רייבט זיך איין מיט
נא לינימענט
על באטעל בלויז 25ס.
ביידע וואונדערבארע קאנגא־
מעדיציגען צו באקומען:
ינגער ברידער (דראגיסטען)
קווין איסט. עלגין 7512
SINGER BROS., DRUGGI
26 Queen St. E. Elgin
עליווערען און שיקען אויך
מעיל. פאסטיידיש פריי.
6 פראצענט
ער
און געליהען
ריי.
טעלעפאן
עלגין 7600.
ריף מארגעדזשעס
ן דריטע
CHA
ווענין
1831.
ארטגיידזשעס
טעל צו אדרעס
קאוטס
ון קויאליטי.
דאלאר
געמאכט ביליג
ראא.
טריניטי 0497.

מארגען אוועגט דער באנקעט פאר אוריה קאצענעלענבויגען

מארגען אוועגט וועט פארקומען אין „אלער ספען״ דער לאנג דערוואַרטעטער באנקעט לכבוד אוריה קאצענעלענבאגען, צום דערשיינען פון זיין בוך „דייגעס״. אויף וועלכער ער האט געארבייט זעהר א סך יארען, און וואס די אידישע קריטיק האט אויפגענומען מיט גרויס באגייסטע־רונג.

דער מארגענדיגער באנקעט, איז דער יום טוב פון היינען קולטורעלען וועלטל, וועלכע זענען שטאלץ מיט דעם וואס גראר אין טאראנטא האט קאצענעלענבאגען ארויסגעגעבען זיין בוך.

יעדער, ביי וועמען דער וואוקס פון דער אידישער ליטעראטור איז טייער וועט אוודאי ניט פארפעהלען צו זיין אויפ׳ן באנקעט, און זיך משמח זיין מיט דעם מחבר און ארויסגעבער, די אידישע קולטור געזעלשאפט, וועלכע האבען באמת דעם יום טוב פארדינט.

אוריה קאצענעלענבאגען